

P

KATHOLIEKE
KERKVERGADERING

Geen revolutie
van tederheid
voor homo's

DE HEILIGE MIS VOOR DE AFSLUITING VAN DE BUITENGEWONE SYNODE, OP HET SINT-PIETERSPLEIN, 19 OKTOBER 2014.

**PAUS FRANCISCUS WILDE MEER
BARMHARTIGHEID VOOR DE HOMOSEKSUELE
MEDEMENS, MAAR DAAR DACHTEN ZIJN
ROOMSE BISCHOPPEN TOCH ANDERS OVER. EEN
RECONSTRUCTIE VAN DE ZO HOOPVOL BEGONNEN,
BUITENGEWONE SYNODE AFGELOPEN OKTOBER.**

TEKST: ZVEZDANA VUKOJEVIC | BEELD: HOLLANDSE HOOGTE

29 juli 2013

“Wanneer een homoseksueel persoon van goede wil is en God zoekt, wie ben ik dan om te oordelen?” Slechts vier maanden na zijn aantreden in maart 2013 doet paus Franciscus deze uitspraak in een vliegtuig bomvol journalisten. *A change is gonna come*, dachten de LHBT-ers overal ter wereld. Is hij voor gelijke rechten voor homo's? Gaat de Kerk het homohuwelijk

erkennen? Zo ver zijn we nog lang niet. Zijn opmerking is helemaal in de geest van zijn eerder aangekondigde 'revolutie van tederheid'. De Rooms-Katholieke Kerk en de mannen van God moeten dichterbij de mensen komen te staan. “De herders moeten ruiken naar hun schapen” in plaats van hen bij voorbaat te veroordelen en uit te sluiten, omdat zij niet aan de kerkelijke norm van, bijvoorbeeld, het huwelijk

voldoen. De paus snapt heel goed dat je daarmee het volk de kerk uit jaagt. Het is beter hen te helpen, barmhartig te zijn en hen vervolgens dan met de Bijbel om de oren te slaan. Immers, met honing vang je meer vliegen dan met azijn, nietwaar? Maar hoe valt ongetrouwd samenwonen, scheiden en een partner van hetzelfde geslacht hebben, te rijmen met wat er in de Bijbel staat? “Wat God verbonden heeft, zal de mens

niet scheiden”, staat er over het huwelijk. De dagelijkse realiteit is dat gemiddeld een op de drie huwelijken op de klippen loopt. In de wet van Mozes staat tot tweemaal toe dat “je niet het bed mag delen met een man zoals met een vrouw”. Maar toch is tussen de drie en tien procent op deze aarde homoseksueel. Om alle gescheiden, ongehuwd samenwonende en homoseksuele mensen van de eucharistie te blijven uitsluiten zou on-

verstandig zijn. De populariteit van de Kerk is sinds de secularisering en de grote schandalen rondom het seksueel misbruik van kinderen flink tanende. 'In zonde levende' mensen weren, betekent lege kerkbanken en minder donaties. Voorlopig kan het Vaticaan wel even voort met hun beleggingen, inkomsten uit toerisme, een vastgoedportefeuille van vijf miljard dollar en een jaarlijkse begroting van zo'n 280 miljoen dollar. De paus

is dus voor praktische barmhartigheid, maar verliest daarbij de leer niet uit het oog en zorgt ervoor dat hij zijn conservatieve bisschoppen niet tegen hem in het harnas jaagt.

5 oktober 2014

Tweehonderd bisschoppen van over de hele wereld verzamelen zich in het nieuwe conferentiecentrum naast de Sint-Pietersbasiliek in Rome om daar

“DE HERDERS MOETEN

twee weken lang te praten over relaties, samenwonen, scheiden en homoseksualiteit. Voor deze zogeheten buitengewone synode stuurde de paus hen een jaar eerder al een vragenlijst op over knelpunten in de pastorale praktijk. Gebaseerd op hun antwoorden werd een werkdocument opgesteld: het *instrumentum laboris*. Aan het einde van de bisschoppensynode voor het huwelijk en gezin worden hun conclusies daarover volgend jaar verder besproken op de gewone synode. Daarna worden ze in een pauselijke aanwijzing gegoten over hoe de pastorale werkers het beste dienen om te gaan met alle zaken die ze tijdens hun werk tegenkomen. Wat er wordt besproken blijft binnenskamers, maar de pauselijke persdienst geeft regelmatig persconferenties om de buitenwereld op de hoogte te houden.

De sfeer zou er hartelijk zijn en er zou vrijuit gesproken kunnen worden. Er zijn zelfs katholieke echtparen uitgenodigd voor de synode om de bisschoppen te vertellen waar zij in het dagelijks leven tegenaan lopen: in hun huwelijk, met hun kinderen en alles wat verder ter tafel komt. Daar zitten situaties en dilemma's tussen die de bisschoppen persoonlijk niet zullen kennen, gezien hun celibataire leven. Een Australisch echtpaar vertelt over de homoseksuele zoon van vrienden (“Hij is onze zoon”), die met zijn vriendje gewoon bij het kerstdiner mag aanschuiven.

8 oktober 2014

De paus gooit een kleine knuppel in het hoenderhok. Hij wil

jonge samenwonenden niet van de Kerk laten vervreemden, maar hen juist opzoeken, hen begrijpen en het woord van God brengen, zo zegt hij in een interview met de Argentijnse krant *La Nación*. Hij benadrukt wederom zijn boodschap van barmhartigheid. Drie weken eerder trouwde hij zelfs twintig ‘in zonde levende’ koppels in één keer in de Sint-Pietersbasiliek, hoppa!

13 oktober 2014

De *Relatio post disceptationem* wordt openbaar gemaakt. In deze tussenrapportage, een samenvatting van de eerste discussies van de buitengewone bisschoppensynode, wordt voor het eerst positief gesproken over homoseksuelen, samenwonenden en anderen met voor de Kerk afwijkende relaties. De Kerk moet hun levenssituaties niet langer veroordelen, maar zich vooral richten op de positieve aspecten. Dit is het allereerste document ooit vanuit de Rooms-Katholieke Kerk waarin homoseksueel gedrag als iets positiefs wordt gezien: “Homoseksuelen hebben talenten en kwaliteiten te bieden aan de christelijke gemeente. Zijn we in staat deze mensen te verwelkomen, en hen een broederlijke ruimte in onze gemeenschap te garanderen? Vaak wensen zij een kerk te ontmoeten die een tehuis is. Zijn onze gemeenten in staat dat te zijn, hun seksuele oriëntatie te accepteren en te waarderen, zonder de katholieke doctrine over familie en huwelijk te beschadigen?” Maar een relatie tussen personen van hetzelfde geslacht kan niet

RUIKEN NAAR HUN SCHAPEN”

worden gelijkgesteld aan het huwelijk tussen man en vrouw, waarna de tekst vervolgd met: “Zonder dat de morele problemen die verbonden zijn met homoseksuele verbintenissen ontkend worden, moet het opgemerkt worden dat er gevallen zijn waarin de partners elkaar wederzijds steunen, tot opoffering aan toe.” Hierna eist de oerconservatieve Amerikaanse kardinaal Raymond Burke op hoge poten excuses van de paus. Hij kan zich totaal niet vinden in de tekst. Die excuses krijgt hij niet. Wel wordt hij een week later door de paus gedegradeerd tot kardinaal-patroon van de Orde van Malta.

16 oktober 2014

Er verschijnt een nieuwe vertaling van de tussenrapportage waarin formuleringen over homoseksualiteit zijn afgezwakt. De zin “Zijn we in staat deze mensen te verwelkomen, en hen een broederlijke ruimte in onze gemeenschap te garanderen?” wordt vervangen door “Zijn we in staat te zorgen voor deze mensen, en hen een broederlijke ruimte in onze gemeenschap te garanderen?” Of deze formulering was wat de progressieve bisschoppen oorspronkelijk bedoelden of dat er misschien fouten zijn gemaakt bij het vertalen van de oorspronkelijke Italiaanse tekst, wordt niet opgehelderd.

18 oktober 2014

Er wordt gestemd over de tekst. Zo'n slordige zevenhonderd (!) wijzigingen zijn er ingediend. Vaticaandeskundige John Allen zegt op de katholieke website

Crux dat in een van de werkgroepen de eerste voorgestelde wijziging was dat de gehele tekst zo de prullenbak in kon. Conservatieve bisschoppen gruwen van de tekst, vinden dat er een loopje wordt genomen met de leer en met het heilige huwelijk.

Paus Franciscus bedankt de journalisten die de synode twee weken lang kritisch hebben gevolgd voor hun belangrijke werk. Het lijkt een opzetje van de paus geweest. Hij wilde discussie en kreeg discussie. Niet alleen binnen de synode, ook in de rest van de wereld is iedereen op de hoogte van zijn aanvankelijk opmerkelijke tekst over homoseksuelen waar na twee weken vergaderen niets meer van over is. Desondanks zegt de paus: “De deuren staan wijd open om mensen in nood te ontvangen, niet alleen de rechtschape. De Kerk mag geen tijd verliezen om hoop te ontsteken in de vele mensen die de hoop verloren hebben.” Binnen een uur nadat de synode is afgelopen, heeft de persdienst van het Vaticaan de tekst van de slotverklaring al gereed. Deze moest ogenblikkelijk openbaar worden, zo had de paus bevolen. Met daarin de grondig herschreven passage over homoseksualiteit uit de *Relatio Synodi*: “Sommige families hebben personen met een homoseksuele oriëntatie in hun midden. Men heeft het erover gehad welke pastorale aandacht opportuun is in deze situaties, refererend aan wat de Kerk ons onderwijst: er bestaat geen enkele basis voor het vaststellen van overeenkomsten tussen homoseksueel partnerschap en Gods ontwerp van het huwelijk

en de familie. Desalniettemin moeten de mannen en vrouwen met homoseksuele neigingen met respect en fijngevoeligheid worden verwelkomd. Tegenover hen dient men elke vorm van discriminatie te voorkomen.” Hierna volgt nog een mooie uitsmijter, waarin de Rooms-Katholieke Kerk zegt onder druk gezet te worden vanuit internationale organen en wetten die het homohuwelijk mogelijk maken. Saillant detail: de paus heeft de stemverhoudingen in de slotverklaring laten opnemen. Dat was ook makkelijk, gezien het feit dat de bisschoppen elektronisch en anoniem konden

stemmen over de 62 gepresenteerde paragrafen. Hun keus was simpel. Per paragraaf deden ze aan te geven of ze het er wel of niet mee eens waren. De paragraaf over homoseksualiteit kreeg geen meerderheid van de stemmen, met 118 tegen en 62 voor. Dit betekent niet dat hiermee de discussie over homo's in de Rooms-Katholieke Kerk klaar is. Integendeel, het synodeverslag in zijn geheel, inclusief de vooruitstrevende uitspraken van de paus, is namelijk wel goedgekeurd door de bisschoppen en zal op de volgende synode verder worden besproken. We kunnen niet wachten. ■

Rome niet zo snel gaat? Ik wantrouwe die uitspraken direct. Waarom? Omdat ik Rome een beetje ken. De leer is onveranderd. Is de paus dan huichelachtig te noemen? Nee, daar kun je hem niet van betichten. Wat wel baanbrekend is, is dat de paus als eerste de mens ziet, het goede van de mens en geen gemankeeerde persoonlijkheid. En heel belangrijk: het massieve ‘nee’ tegen homoseksualiteit is doorbroken. Er is ruimte voor genuanceerdere geluiden. Dat merk je aan de onrust die deze paus veroorzaakt bij veel bisschoppen. Amerikaanse bisschoppen zijn onlangs nog bij elkaar gekomen en gaven aan deze paus maar moeilijk te vinden. Dit alles geeft hoop. Ik denk dat het een cultuurverschil betreft. In Nederland passen gedrag en wet naadloos in elkaar. In veel andere landen wordt de wet gezien als een ideaal, maar kunnen wij ons als zondige mensen zich daar vaak niet aan houden. Mijn hoop is dat meer mensen, die partners van gelijk geslacht voor zich krijgen om te trouwen, zien dat daar Gods zegen op rust en dat ze gewetensvol handelen. Ik mag de Kerk niet hoger stellen dan God. Dat snapt de bisschop ook.”

HOMOPASTORES

Theo Koster is homopastor en woordvoerder van het Werkverband van Katholieke Homo-Pastores. Hij was niet onder de indruk van de uitspraken over homoseksualiteit op de synode: “Iedereen reageerde overtrokken. Het zou revolutionair blijken, een aardverschuiving! Maar nee, het was helemaal niets. Zelfs journalisten trapt erin. Het COC zei zwaar teleurgesteld te zijn. Ik zei nog: ‘Intussen zou je toch wel moeten weten dat

Wikipedia

HET KWADE: kardinaal Raymond Burke

Aanvoerder van de conservatieve kardinalen is de Amerikaan Raymond Burke. In 1994 werd Burke bisschop van La Crosse, Wisconsin. In zijn loopbaan volgde een hele rij promoties, waaronder de benoeming tot kardinaal-diaken in 2010. De huidige paus Franciscus ontsloeg hem uit de Congregatie voor de Bisschoppen, nadat Burke kritiek op de paus had geuit over zijn progressieve beleid. In de VS is Burke nog steeds populair, maar in Rome lijken zijn dagen geteld.

HET GOEDE: kardinaal Walter Kasper

De captain van de progressieve kardinalen is de Duitser Walter Kasper. Hij werd in 1989 bisschop en wel van Rotenburg-Stuttgart. Sinds 2001 mag Kasper zich kardinaal noemen. In zijn loopbaan nam hij het al op voor gescheiden mensen en leverde hij openlijk kritiek op bisschop Richard Williamson, die de Holocaust afdeed als een kleinigheid. Kasper is voor zero tolerance bij kindermisbruik in de Kerk en paus Franciscus is dol op hem. Dit blijkt onder meer uit het feit dat Kasper een inleiding mocht houden tijdens een kardinalenvergadering in februari 2014.